

CO SI PAMATOVAT A KDY ZAPOMÍNAT

(Štěpán Janča, Krnov, 2.8.2026)

I.čtení: V. kniha Mojžíšova 8, 2-10

II.čtení: epištola Filipským 3, 13-14

Minulý týden jsme byli na táboře na Spálově. Je to místo, kam jezdím už přes 40 let. Váže se mi k němu spousta vzpomínek – většinou dobrých a krásných, ale občas jsme taky něco pokazili, ne všechno se povedlo a ne všichni odjeli z tábora s radostí a nadšením.

To vše jsou zkušenosti, které člověku pomáhají lépe připravit tábory nové, vymyslet lepší program, lépe se postarat o děti nebo s nimi lépe sdílet víru a hodnoty. Na druhé straně jsou ovšem zážitky, které by člověk chtěl raději zapomenout, chyby, které člověku berou odvalu se do něčeho pouštět znovu, problémy, které člověka odradí od dalšího snažení.

Bible – v těch dvou přečtených oddílech taky mluví o vztahu minulosti a přítomnosti, o vzpomínání nebo naopak zapomínání na to, co je za námi. Ale jako by se ty dva texty chtěly navzájem popřít: Starozákonní mluví o neustálém připomínání si dlouhé a krušné cesty pouští, na které Izraelci zápasili často o holý život, a možná ještě více o čistotu své víry, zatímco novozákonní apoštol naopak odhazuje všechno, co zůstalo za ním a vrhá se do budoucnosti, do otevřené náruče Pána Ježíše Krista. Jak se to obojí může snést? Jak se to vejde do naší víry? Čemu dát přednost?

Má křesťan vzpomínat na to, co prožil, má oslavovat výročí, má se obracet zpět a zkoumat, co je za ním? Nebo se naopak má přestat šťárat v minulosti a zahledět se dopředu v naději na to všechno dobré, co u Krista máme připraveno? Co myslíte?

Samozřejmě – jako obvykle v Písmu se nacházíme na ostří nože, někde uprostřed mezi dvěma extrémů; jako obvykle k nám Pán Bůh hovoří v paradoxech. Bible totiž ví o důležitosti obojího: jak pamatování a připomínání minulého, tak zapomínání na minulost a obrácení se kupředu. Obojí má totiž svou stránku pozitivní a svou stránku negativní.

Co myslíte, že je pozitivní na vzpomínání?

A co je na vzpomínání negativního?

Pozitivní je samozřejmě to, že „historia magistra vitae“. Tedy, člověk se učí z toho, co prožil, bere si zkušenosti; ve své minulosti můžeme najít veliké povzbuzení, ale i napomenutí.

Izrael na poušti prožil nejzvláštnější chvíle své existence: v první řadě setkání s Hospodinem, ba setkávání s Hospodinem – vždyť to nebylo jednou; zažili zázračná vítězství nad nepřáteli, vysvobození z nebezpečí a záchranu od zahynutí (vzpomeňte si jen na všechny ty historie, o kterých čteme v knihách Mojžíšových...).

Zároveň Izrael na poušti prožil těžká selhání, zklamání ze sebe sama, rozkoly, spory a pranice; Izrael si z pouště nesl velké břemeno vlastního hříchu a obrovských vin.

Tím vším byl ovšem proveden, Hospodin Bůh ho provedl všemi nástrahami a dovedl do země, která mu byla darována. V tu chvíli by Izrael mohl říct: Je to za námi, uděláme tlustou čáru a nebudeme připomínat věci minulé...

Jenže naopak: Hospodin mu několikrát ústy Mojžíšovými domlouvá, aby nezapomněl nikdy na to, čím do svého současného blahobytu prošel. Má si připomínat Boží záchranu, co vše dobrého na té cestě zažil – aby se radoval z toho dobrého, aby byl vždycky vděčný a taky aby nepovažoval to, co má, za svou vlastní zásluhu, aby nezapychnul.

Zároveň si má připomínat i vlastní chyby, protože chybami se člověk učí. Chybu, kterou si zapamatujete, už neuděláte podruhé! A jak říká kniha Kazatel: Blahoslavený ten, kdo se dokáže poučit i z chyb druhých...

Izrael si měl připomínat i své viny, aby se jich už dále nedopouštěl, aby je neopakoval a aby zůstal pokorný ve svém sebepoznání...

Jenže takovéhle připomínání vlastních vin může mít i své háčky. Člověk, který si přizná své viny, který v sobě nedusí svědomí, může někdy dojít do stavu, kdy mu minulé hříchy zcela zablokují cestu kupředu.

Když Martin Luther sloužil svou první mši, měl takovou hrůzu z vlastních nedostatků a špatností (a to přesto, že byl řádně ordinovaný kněz a poctivý mnich), že to skoro nedokázal. Uvědomění vlastní minulosti ho prakticky paralyzovalo. Cítil svou nehodnost před Boží tváří a to mu bránilo i v konání dobrého. Teprve když pochopil Boží odpuštění, které jsme dostali v Pánu Ježíši Kristu, mohl se pohnout dál.

Pavel jistě taky prožíval svou minulost podobně – jako těžké závaží; vždy se považoval za prvního z hříšníků.

Jenže věděl o Ježíšově oběti, která smazala jeho viny; přesněji řečeno, smazala zátěž toho, čeho litoval. Zůstala mu užitečná zkušenost, varování, aby již nikdy neopakoval chyby, které se staly, a aby zůstal pokorným; zároveň ale věděl, že za tyto viny Pán Bůh sám zaplatil, že je nahradil a odpustil.

Proto jej jeho viny neparalyzují, ale povzbudí – jestliže mně Bůh odpustil, pak není nikomu uzavřena cesta do Božího království!

Proto Pavel s takovou radostí běží kupředu a zve nás všechny, abychom se připojili a nehleděli na to, co je za námi. To neznamena, že nemáme hodnotit, jaká spoušť za námi zůstává... ale nemáme se nechat spoutat chybami a hříchy minulosti, které Pán Bůh pro Kristovy zásluhy odpustil.

Proto vesele vzpomínejme na zážitky a zkušenosti, berme si příklad z toho, co bylo a nedopouštějme se opakování chyb, ale zároveň se v minulosti nešťárejme víc, než je nutné, a radši hledme kupředu k Ježíši, který na nás čeká s otevřenou náručí.

Pane Bože,

Děkujeme Ti za možnost pamatovat si a poučit se ze své minulosti,

Ale děkujeme Ti i za možnost zapomínat na strachy a prohry.

Nauč nás hledět do budoucnosti

K cíli, který je ve Tvém Království

A usilovně běžet za Tebou.

AMEN!